

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (peti senat)

z dne 9. septembra 2014*

„Predhodno odločanje — Uredba (ES) št. 1896/2006 — Pojem ‚nesporni denarni zahtevki‘ — Postopek zaradi insolventnosti — Izvensodni naslov, ki se nanaša na izpodbijano terjatev — Predlog za izvršbo iz stečajne mase na podlagi takega naslova — Položaj, ki ne spada na področje uporabe Uredbe št. 1896/2006 — Očitna nepristojnost Sodišča“

V zadevi C-488/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Okražen sad – Targovište (Bolgarija) z odločbo z dne 2. septembra 2013, ki je prispela na Sodišče 9. septembra 2013, v postopku

„Parva Investicionna Banka“ AD,

„UniKredit Bulbank“ AD,

„Sijk Faundejšan“ LLS,

proti

„Ear Proparti Developmant – v nesastojatelnost“ AD,

Sindik na „Ear Proparti Developmant – v nesastojatelnost“ AD,

ob udeležbi

Nacionalna agencija za prihodite,

„Aset Menidžmant“ EAD,

„Ol Sijz Bulgaria“ OOD,

„Si Dži Ef – akcionerna obštност“ AD,

„Silvar Bijč“ EAD,

„Rudersdal“ EOOD,

„Kota Enerdži“ EAD,

Čavdar Angelov Angelov,

* Jezik postopka: bolgarščina.

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za „Parva Investicionna Banka“ AD I. Dermendžiev, odvetnik,
- za „UniKredit Bulbank“ AD M. Fezlijska, kot tudi A. Kazini in L. K. Hamparcumjan,
- za „Sijk Faundejšan“ LLS Z. Tomov, odvetnik,
- za „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD G. Nakova, odvetnik,
- za Sindik na „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD G. Y. Koliowska,
- za „Aset Menidžmant“ EAD D. Janakiev, odvetnik,
- za „Ol Sijz Balgaria“ OOD V. Skočev, odvetnik,
- za „Silvar Bijč“ EAD D. Janakiev, odvetnik,
- za „Rudersdal“ EOOD V. Gošev, odvetnik,
- za „Kota Enerdži“ EAD M. Nikolova, odvetnik,
- za Evropsko komisijo S. Petrova in M. Wilderspin, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi odločeno z obrazloženim sklepom na podlagi člena 53(2) Poslovnika Sodišča,

sprejema naslednji

Sklep

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L 399, str. 1).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med „Parva Investicionna Banka“ AD, „UniKredit Bulbank“ AD in „Sijk Faundejšan“ LLS na eni strani in „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD in Sindik na „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD na drugi v zvezi s postopkom zaradi insolventnosti družbe „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Namen Uredbe št. 1896/2006 je v skladu z njenim členom 1(1)(a) „z uvedbo postopka za evropski plačilni nalog poenostaviti, pospešiti in zmanjšati stroške sodnih postopkov v čezmejnih zadevah v zvezi z nespornimi denarnimi zahtevki.“

4 Člen 2 navedene uredbe z naslovom „Področje uporabe“ določa:

„1. Ta uredba se uporablja v čezmejnih civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na vrsto sodišča. Ne uporablja pa se zlasti za davčne, carinske ali upravne zadeve ali za odgovornost države za dejanja in opustitve dejanj pri izvajanju javne oblasti (*acta iure imperii*).“

2. Ta uredba se ne uporablja za zadeve v zvezi:

[...]

(b) stečaj, postopke v zvezi z likvidacijo plačilno nesposobnih podjetij ali drugih pravnih oseb, postopke prisilne poravnave in podobne postopke;

[...]“

5 Čezmejne zadeve so v členu 3 navedene uredbe opredeljene tako:

„1. V tej uredbi je čezmejna zadeva tista, v kateri ima vsaj ena od strank stalno ali običajno prebivališče v državi članici, ki ni država članica, v kateri je sodišče, kjer poteka postopek.“

2. Stalno prebivališče se določi v skladu s členoma 59 in 60 Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42)].

3. Za določitev, ali gre za čezmejno zadevo, je odločilen trenutek predložitve vloge za evropski plačilni nalog.“

6 Člen 21 navedene uredbe z naslovom „Izvršba“ v odstavku 1, prvem pododstavku, določa:

„Brez poseganja v določbe te uredbe ureja postopke izvršbe pravo države članice izvršbe.“

7 Člen 26 Uredbe št. 1896/2006 z naslovom „Razmerje do nacionalnega procesnega prava“, določa:

„Vsa procesna vprašanja, ki v tej uredbi niso posebej obravnavana, ureja nacionalno pravo.“

Bolgarsko pravo

Ustava

8 Člen 5(4) ustave določa:

„Mednarodne pogodbe, ki so ratificirane v skladu z ustavnim postopkom, objavljene in veljajo za Republiko Bolgarijo, so del nacionalnega prava države. Imajo prednost pred katero koli določbo nacionalne zakonodaje, ki je z njimi v nasprotju.“

Zakon o trgovini

- 9 Člen 717n zakona o trgovini (Targovski zakon, v nadaljevanju: TZ) določa:

„Pri prodaji premoženja, ki ga je dolžnik zastavil s hipoteko zaradi jamstva za dolg tretjemu, stečajni upravitelj pošlje hipotekarnemu upniku obvestilo o prodaji. Stečajni upravitelj zadrži znesek, dolgovan hipotekarnemu upniku, in mu ga nakaže ob predložitvi izvršilnega naslova za njegovo terjatev.“

Zakonik o pravnem postopku

- 10 Člen 417 zakonika o pravnem postopku (Graždanski procesualen kodeks, v nadaljevanju: GPK) določa:

„Tožnik lahko predlaga izdajo naloga tudi kadar terjatev, ne glede na višino, temelji na:

1. aktu upravnega organa, glede katerega so civilna sodišča pristojna za dovolitev izvršbe;
2. računovodski listini ali računovodskem izkazu, ki izkazuje terjatev državnega organa, občine ali banke;
3. notarskem aktu, dogovoru ali drugem sporazumu z notarsko overjenimi podpisi v zvezi z obveznostmi v denarju ali drugih potrošnih stvareh, ki so v njem vpisane, ter obveznostmi prenosa določenega blaga;

[...]“

- 11 Člen 418 tega zakonika določa:

„1. Če je predlogu priložen dokument iz člena 417, na katerem temelji terjatev, lahko upnik predlaga sodišču, naj odredi takojšnjo izvršbo in izda izvršilni naslov.

2. Izvršilni naslov se izda po tem, ko sodišče preveri formalno pravilnost dokumenta in ugotovi izvršljivo terjatev zoper dolžnika. Sodišče izda izvršilni naslov tako, da na predloženem dokumentu in na nalogu to zaznamuje.

3. Če je v skladu s predloženim dokumentom izterljivost dolga odvisna od izvršitve nasprotne dajatve ali nastanka drugega dejstva, je treba izvršitev te nasprotne dajatve ali nastanek tega dejstva ugotoviti z uradno listino ali z listino dolžnika.

4. Zoper akt, s katerim se v celoti ali delno zavrne predlog za izdajo izvršilnega naslova, lahko tožnik vložijo tožbo v enem tednu od njegove vročitve, in sicer z nasprotno tožbo, katere kopij se ne vroča.

[...]“

Zakon o normativnih aktih

- 12 Člen 46 zakona o normativnih aktih (Zakon za normativnite aktove, v nadaljevanju: ZNA), ki zadeva razlago normativnih aktov, določa:

„1. Določbe normativnih aktov se uporabljajo v skladu z njihovo ozko razlago. Če niso jasni, se razlagajo v smislu, ki najbolj ustreza drugim določbam, namenu razlaganega akta in splošnim načelom bolgarskega prava.

2. Če je normativni akt nepopoln, se za primer, ki ga ne ureja, uporabljajo določbe, ki se nanašajo na podobne primere, če je to v skladu z namenom akta. Če takih določb ni, za razmerja veljajo splošna načela bolgarskega prava. [...]"

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 13 Okražen sad – Targovište (okrožno sodišče v Targovištu), pristojno za stečaje, je s sklepom z dne 30. maja 2011 uvedlo postopek zaradi insolventnosti zoper družbo „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD in s sklepom z dne 15. junija 2012 odredilo zaseg premoženja iz stečajne mase ter njegovo likvidacijo.
- 14 Sindik na „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD (stečajni upravitelj, ki je bil imenovan v okviru postopka zoper družbo „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD) je prodal več nepremičnin iz navedene stečajne mase, ki so bile obremenjene s hipotekami v korist družbe „Parva Investicionna Banka“ AD (v nadaljevanju: družba Parva Investicionna Banka). Navedene hipoteke so bile vpisane kot zavarovanje za kreditne pogodbe, sklenjene med družbo Parva Investicionna Banka in tretjimi osebami, in sicer družbama „Port Investmant Developmant – Balgaria 2“ EAD in „Aset Menidžmant“ EAD.
- 15 Družba Parva Investicionna Banka je imetnica več izvensodnih izvršilnih naslovov v zvezi s terjatvami, povezanimi s temi hipotekarnimi krediti. Navedena družba je vložila tožbo na podlagi člena 717n TZ, s katero je predlagala, da se opravi takojšnja začasna izvršba na podlagi členov 417 in 418 GPK. Zahtevala je plačilo cene, po kateri so se prodajale nepremičnine iz stečajne mase. Ker so družbe dolžnice izpodbijale te terjatve, je Sindik na „Ear Proparti Developmant – v nesastojateljnost“ AD predlagal predložitvenemu sodišču, naj se izreče med drugim o pogojih uporabe člena 717n TZ, če se predlaga plačilo izpodbijane terjatve iz stečajne mase.
- 16 Predložitveno sodišče meni, da se s tem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali se plačilo izpodbijane terjatve, katere takojšnja začasna izvršba je bila dovoljena na podlagi izvensodnih izvršilnih naslovov, iz stečajne mase na način, določen v členu 717n TZ, lahko obravnava kot zakonito.
- 17 V zvezi s tem navedeno sodišče omenja sodbo Konstitucionen sad (ustavno sodišče) z dne 2. oktobra 2012 (zadeva št. 4/2012), s katero je bilo potrjeno, da sta z ustavo skladna člena 417 in 418 GPK, s katerima so banke pooblašene, da na podlagi računovodskega izkaza o kreditu dosežejo takojšnjo izvršbo. Konstitucionen sad naj bi analizo opravilo na podlagi Uredbe št. 1896/2006, ker je ta del notranjega nacionalnega prava in ima v skladu s členom 5(4) ustave prednost pred notranjimi pravili, ki so v nasprotju s pravnimi načeli in rešitvami, ki jih določa.
- 18 Predložitveno sodišče meni, da analiza nacionalnega prava kaže na pravno praznino, ker člen 717n TZ ne predvideva primera, v katerem bi se zahtevki na podlagi te določbe izpodbijali. To sodišče meni, da mora v skladu s členom 46(2) ZNA ob razkritju take praznine upoštevati sistematiko zakona in splošna pravna načela, da lahko odloči o zahtevku, ki ga obravnava. Uredba št. 1896/2006 je, čeprav se nanaša izključno na postopek za evropski plačilni nalog, po mnenju navedenega sodišča edini predpis, katerega normative rešitve so dovolj blizu naravi spora, ki ga obravnava. Ta uredba naj bi določala upoštevna pravila in načela za odgovor na vprašanja v zvezi s kolizijo med posamičnim izvršilnim postopkom in postopkom zaradi insolventnosti.
- 19 Navedena uredba naj bi bila v skladu s členom 5(4) ustave del nacionalnega prava. Treba bi jo bilo torej upoštevati pri razlagi splošnih pravnih načel in ugotavljanju sistematike zakona.

20 V teh okoliščinah je Okražen sad – Targovište prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Kako je treba razlagati merilo nespornosti denarne terjatve, za katero naj bi se opravila izvršba, v smislu uvodne izjave 6 in člena 1 Uredbe [...] št. 1896/2006?
2. Ali je treba v primerih, v katerih nacionalni predpisi države članice Evropske unije, na ozemlju katere se opravlja izvršba denarne terjatve, ne urejajo tega, ali se lahko sklep o izvršbi denarne terjatve uporabi v postopku zaradi insolventnosti, ki je bil začel nad osebo, katere premoženje je predmet izvršbe, prepoved iz člena 2(2)(b) Uredbe [št. 1896/2006] razlagati ozko in ta velja le za sporne denarne terjatve, za katere naj bi se opravila izvršba, ali se ta prepoved nanaša tudi na nesporne denarne terjatve, za katere naj bi se opravila izvršba?
3. Ali je treba člen 2(2)(b) Uredbe [št. 1896/2006], ki določa, da se ta ne uporablja za stečaj, postopke v zvezi z likvidacijo plačilno nesposobnih družb ali drugih pravnih oseb, postopke prisilne poravnave in podobne postopke, razlagati tako, da se omejitev nanaša le na začetek navedenih postopkov ali zajema ta omejitev tudi celoten potek postopkov v skladu s fazami in deli postopka, določenimi z nacionalnimi predpisi zadevne države članice Evropske unije?
4. Ali lahko nacionalno sodišče države članice Evropske unije, pred katerim se je nad osebo, katere premoženje je predmet izvršbe, začel postopek zaradi insolventnosti, v skladu z načelom primarnosti prava Skupnosti in v primeru pravne praznine v nacionalni ureditvi te države članice na podlagi uvodne izjave 10 Uredbe [št. 1896/2006] in člena 26 te uredbe z razlago izda odstopajočo sodbo, ki je v nasprotju s temeljnimi načeli [te u]redbe?“

Pristojnost Sodišča

- 21 Z Uredbo št. 1896/2006 se v skladu z njenim členom 1 uvaja postopek za evropski plačilni nalog v čezmejnih zadevah v zvezi z nespornimi denarnimi zahtevki.
- 22 Iz predložitvene odločbe izhaja, da se postopek v glavni stvari ne nanaša niti na postopek za evropski plačilni nalog, ki ga določa Uredba št. 1896/2006, niti na izvršitev evropskega plačilnega naloga, izdanega na podlagi le-te, ampak na izvršitev izvensodnega naslova, katerega takojšnjo začasno izvršbo se predlaga na podlagi nacionalnega prava v okviru postopka zaradi insolventnosti.
- 23 Zato je očitno, da zadevni položaj ne spada na področje uporabe Uredbe št. 1896/2006, za katere razlago zaproša predložitveno sodišče.
- 24 Iz predložitvene odločbe pa izhaja, da predložitveno sodišče prosi za razlago Uredbe št. 1896/2006 zato, da bi zapolnilo pravno praznino, ki jo je to sodišče odkrilo v nacionalni zakonodaji, ki se uporablja za položaj, kot je ta iz postopka v glavni stvari, za katerega se navedena uredba ne uporablja.
- 25 V zvezi s tem je treba spomniti, da mora predlog za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 94(c) Poslovnika Sodišča vsebovati razloge, ki so predložitvenemu sodišču vzbudili dvom glede razlage ali veljavnosti nekaterih določb prava Unije, in pojasnitev zveze, ki po mnenju predložitvenega sodišča obstaja med temi določbami in nacionalno zakonodajo, ki jo je treba uporabiti v sporu o glavni stvari. Ti razlogi in povzetek upoštevni dejstev, ki ga zahteva člen 94(a) navedenega poslovnika, morajo Sodišču omogočati, da poleg dopustnosti predloga za sprejetje predhodne odločbe preveri tudi svojo pristojnost za odgovor na postavljeno vprašanje (sodba Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, točka 19).

- 26 Poleg tega Sodišče načeloma ni pristojno, da odgovori na vprašanje za predhodno odločanje, kadar je očitno, da se določba prava Unije, ki je Sodišču predložena v razlago, ne uporablja (glej v tem smislu sodbo Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, C-139/12, EU:C:2014:174, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 27 Vendar je v položaju, kot je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se za dejstva v postopku v glavni stvari ne uporablja pravo Unije, za katerega razlago se zaproša, Sodišče pristojno za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, kadar nacionalno pravo napotuje na vsebino navedenih določb prava Unije, da bi se določila pravila, ki se uporabijo za povsem notranji položaj zadevne države članice (glej zlasti sodbe Poseidon Chartering, C-3/04, EU:C:2006:176, točka 15; ETI in drugi, C-280/06, EU:C:2007:775, točki 22 in 26; Salahadin Abdulla in drugi, C-175/08, C-176/08, C-178/08 in C-179/08, EU:C:2010:105, točka 48; Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, točka 17; Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, točka 45, in Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, točka 21).
- 28 Gotovo je namreč v interesu Unije, da se zaradi izognitve prihodnjim različnim razlagam določbe ali pojmi, prevzeti iz prava Unije, razlagajo enako, kadar se nacionalna zakonodaja za rešitve, ki se uporabljajo za položaje, za katere se ne uporablja zadevni akt Unije, uskladi z rešitvami, ki jih vsebuje ta akt, da bi se zagotovilo enako obravnavanje povsem notranjih položajev in položajev, za katere velja pravo Unije, ne glede na okoliščine, v katerih se določbe ali pojmi, prevzeti iz prava Unije, uporabljajo (glej zlasti sodbe Salahadin Abdulla in drugi, EU:C:2010:105, točka 48; SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, točki 87 in 88; Nolan, EU:C:2012:638, točka 46; Allianz Hungária Biztosító in drugi, C-32/11, EU:C:2013:160, točki 20 in 21, ter Romeo, EU:C:2013:718, točka 22).
- 29 To velja, kadar se zadevne določbe prava Unije na podlagi nacionalnega prava neposredno in brezpogojno uporabljajo za take položaje (sodbe Cicala, EU:C:2011:868, točka 19; Nolan, EU:C:2012:638, točka 47, in Romeo, EU:C:2013:718, točka 23). Nasprotno pa to ne velja, kadar določbe nacionalnega prava dopuščajo nacionalnemu sodišču odstopanja od pravil Unije, kot jih razlaga Sodišče (glej v tem smislu sodbi Kleinwort Benson, C-346/93, EU:C:1995:85, točki 16 in 18, ter Romeo, EU:C:2013:718, točka 33 in navedena sodna praksa).
- 30 V obravnavani zadevi se predložitveno sodišče sklicuje na člen 46(2) ZNA v povezavi s členom 5(4) ustave in navaja razloge, zaradi katerih meni, da je razlaga določb Uredbe št. 1896/2006 v položaju, kot je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se za dejstva v postopku v glavni stvari ne uporablja ta uredba, potrebna za rešitev spora, ki ga obravnava. Opis teh razlogov pa ni tak, da bi Sodišču omogočal sklep, da je pristojno za odgovor na predlog za predhodno odločanje.
- 31 Člen 5(4) ustave določa, da so „mednarodne pogodbe, ki so ratificirane v skladu z ustavnim postopkom, objavljene in veljajo za Republiko Bolgarijo, [...] del nacionalnega prava [in] imajo prednost pred katero koli določbo nacionalne zakonodaje, ki je z njimi v nasprotju.“ Navedena določba torej ne napotuje na določbe Uredbe št. 1896/2006, na katere se nanašajo vprašanja za predhodno odločanje, ampak glede na njeno besedilo določa samo pravilo o hierarhiji med mednarodnim pravom in nacionalnim pravom.
- 32 Kar zadeva člen 46(2) ZNA, pa ta splošno napotuje na „splošna načela bolgarskega prava“ in ne konkretno na določbe Uredbe št. 1896/2006, na katere se nanašajo navedena vprašanja. Čeprav predložitveno sodišče navaja samo to določbo ZNA v povezavi s členom 5(4) ustave, pa tudi pravo Unije, pa nikjer ne omenja, da te določbe bolgarskega prava dejansko napotujejo na določbe navedene uredbe za urejanje položajev, za katere se slednja ne uporablja, da bi se zagotovilo enako obravnavanje povsem notranjih položajev in položajev, za katere velja pravo Unije.
- 33 Kar zadeva odločbo Konstitucionen sad, ki je navedena v točki 17 tega sklepa in na katero se v tem kontekstu sklicuje predložitveno sodišče, iz predložitvenega sklepa prav tako ne izhaja, da se je v tej odločbi obravnavalo vprašanje, ali določbe člena 5(4) ustave in 46(2) ZNA napotujejo na pravo Unije, s katerim naj bi se zagotavljalo tako enako obravnavanje.

- 34 Čeprav zadnjenavedena določba v povezavi v členom 5(4) ustave splošno napotuje na splošna pravna načela zaradi zapolnitve pravne praznine, pa iz navedenega sklepa ne izhaja, da so določbe Uredbe št. 1896/2006 zaradi navedenih določb nacionalnega prava kot take neposredno in brezpogojno postale uporabljive, v položaju, za katerega se določbe te uredbe, za katere razlago se zaproša, ne uporabljajo. Kaže namreč, da se z navedenimi določbami bolgarskega prava zgolj daje pooblastilo odločujočemu sodišču, da uporabi splošna načela in pravila nacionalnega prava ter pravo Unije zaradi sodne zapolnitve ugotovljene pravne praznine v skladu z njegovo presojo informacij iz teh pravil in načel.
- 35 V teh okoliščinah ni mogoče sklepati, da so določbe Uredbe št. 1896/2006, na katere se nanašajo postavljena vprašanja, zaradi nacionalnega prava kot take neposredno in brezpogojno postale uporabljive, v položaju, kot je ta iz postopka v glavni stvari, za katerega se ta uredba ne uporablja.
- 36 Zato je treba na podlagi člena 53(2) Poslovnika ugotoviti, da je Sodišče očitno nepristojno za odgovore na vprašanja, ki jih je postavilo Okražen sad –Targovište.

Stroški

- 37 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) sklenilo:

Sodišče Evropske unije je očitno nepristojno za odgovor na vprašanja, ki jih je predložilo Okražen sad – Targovište (Bolgarija).

Podpisi